

Kok

hielden om wat hem bewoog en wat hij in beweging bracht. Voor hen is het verdriet het meest intens. De stoel van het Kamerlid Van Traa, maar ook zijn stoel thuis is nu leeg. En het is niet goed te bevatten.

Wij herdenken vandaag een man met een, zoals de laatste dagen vaker is gezegd, markante persoonlijkheid. Een volksvertegenwoordiger met karakter, een warm mens, een overtuigd en ook overtuigend sociaal-democraat. Ook zijn partij lijdt een groot verlies. Hij werd in 1974 lid van de Partij van de Arbeid, de partij van Joop den Uyl, de man die Van Traa als geen ander inspireerde en die hij als zijn politieke vader beschouwde. Vijf jaar later werd hij internationaal secretaris, omdat hij niet aan de zijlijn wilde blijven staan. Die woelige jaren in de buitenlandse politiek hebben hem politiek gestimuleerd en ook verder gevormd.

De zeldzame combinatie van een scherp verstand, kennis van zaken en emotionele betrokkenheid, zeker ook, in zijn persoon verenigd, maakte hem uitermate geschikt voor het werk in de Kamer dat hij na de verkiezingen van 1986 mocht aanvragen. In de 11,5 jaren die daarop zijn gevolgd, heeft zijn stem in de oude en ook in deze vergaderzaal onophoudelijk en met gezag geklonken. Want Maarten van Traa was aanwezig.

Van Traa had een scherp oog en oor voor de schoonheid van het leven. Hij leed zichtbaar als de menselijke waardigheid in het gedrang kwam, als er sprake was – dichtbij of ver weg – van onrechtvaardigheid, van onmenselijkheid. Als hij zag dat wezenlijke waarden werden aangetast, kon hij in woede ontsteken. En als hij moest vrezen dat daaraan te weinig werd gedaan, kon zijn gevoel voor verantwoordelijkheid, voor verantwoordelijk zijn, hem tot wanhoop, tot neerslachtigheid brengen. Hij werd dan tobberig. Hij voelde zich echt in de steek gelaten. Maarten van Traa kon ook zichtbaar worstelen met zijn verantwoordelijkheid als volksvertegenwoordiger. Hij was zelfstandig en had de moed markant te zijn. Ook al was enige twijfel hem nooit vreemd, hij schuwde het duidelijke standpunt niet, ook niet als dat in de politieke verhoudingen van het moment soms moeilijk was.

Als voorzitter van de parlementaire enquêtecommissie opsporings-

methoden heeft Maarten van Traa grote bekendheid gekregen en veel gezag opgebouwd. Ook in die verantwoordelijkheid gaf hij blijk van een bijzondere combinatie van eigenschappen: een vaak loepzuivere analyse, afstandelijk, zeker in de verhoren, wanneer dat vereist was, uiterst betrokken bij geladen kwesties, met een ijzeren doorzettingsvermogen en een grote precisie in woord en geschrift. Wij zijn wakker geschud door harde feiten die boven tafel kwamen. De door Van Traa geleide enquête is van onschatbare waarde voor de kwaliteit van de rechtshandhaving in ons land, voor de strijd tegen de georganiseerde criminaliteit en voor de controlerende taak van het parlement.

Die fatale klap, dinsdagavond, heeft het leven van Maarten van Traa gebroken. En het besef van die harde realiteit, dat besef dat zo moeilijk en moeizaam doordringt, laat ons in verdriet en ontsteltenis achter. Maarten van Traa was een parlementariër in hart en nieren, een vertegenwoordiger van het volk van de zuiverste soort. Hij is veel te vroeg van ons weggegaan. Hij had nog zoveel kunnen doen in zijn persoonlijke leven, hier in het parlement, binnen zijn sociaal-democratie in eigen land en daarbuiten. De Kamer zal hem missen en velen zullen hem bijzonder missen. Wij zijn Maarten van Traa veel dank verschuldigd voor wie hij was en datgene waarvoor hij stond. Hij heeft voor veel mensen meer betekend dan hij wellicht zelf soms besepte. En zo hebben wij hem dat niet meer kunnen zeggen. Hij leeft in onze herinnering voort als een oprecht mens met grote talenten, met een rotsvaste overtuiging. Een man die stond voor zijn zaak. Een scherp debater, die dwars door politiek en samenleving heen zeer werd gerespecteerd. Een vriend in de ware zin des woords voor velen, ook voor mensen die zijn opvattingen niet of niet steeds konden delen.

Wij denken met grote warmte aan Maarten van Traa terug. En dat besef moge, zo hoop ik, tot enige troost zijn voor zijn vrouw, de kinderen en de overige familie, voor allen die hem dierbaar waren en hem lief hadden. Ik hoop dat zij de kracht mogen vinden om het grote verlies van zijn heengaan te dragen.

(De aanwezigen nemen staande enige ogenblikken stilte in acht.)

De vergadering wordt van 14.19 uur tot 15.00 uur geschorst.

□

De **voorzitter**: De ingekomen stukken staan op een lijst die op de tafel van de griffier ter inzage ligt. Op die lijst heb ik voorstellen gedaan over de wijze van behandeling. Als aan het einde van de vergadering daartegen geen bezwaren zijn ingekomen, neem ik aan dat de Kamer zich met de voorstellen heeft verenigd.

Regeling van werkzaamheden

De **voorzitter**: Ik stel voor, te behandelen donderdag 6 november bij het begin van de vergadering: - het wetsvoorstel Wijziging van de artikelen 29, 31 en 108 van de Wet op de beroepen in de individuele gezondheidszorg (25340).

Ik stel voor, te behandelen in de vergaderingen van 11, 12 en 13 november: - het wetsvoorstel Vaststelling van de begroting van de uitgaven en de ontvangsten van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen (VIII) voor het jaar 1998 (25600-VIII).

Ik stel voor, de stemmingen volgende week te houden op woensdag 29 oktober na de middagpauze in plaats van zoals gebruikelijk op dinsdagmiddag.

Ik stel voorts voor, dinsdagavond niet te vergaderen in verband met de herdenkingsbijeenkomst voor Maarten van Traa in Amsterdam.

Ik stel voor, woensdag 29 oktober ook te stemmen over de moties voorgesteld tijdens het notaoverleg over het taxivervoer, te weten: - de motie-Biesheuvel over handhaving van de 24-uursverplichting (24036, nr. 65); - de motie-Remkes c.s. over het niet volledig vrijgeven van de tarieven (24036, nr. 66).

Overeenkomstig de voorstellen van de voorzitter wordt besloten.